

Hrvatska grančica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 4-5

OTKUKANJE...

STR. / PAG. 6

SMERLJANJE...

STR. / PAG. 9

MUDROST OSMIJEHA,
A NE PODSMIJEHA

Ravnik

Otkukanje i smerljanje, 2022. godina.

Nermid

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 13.05.2022. u 15.30 sati. Gledajte nas!

Mjesečno Izdanje Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj /
Ediție lunară a Uniunii Croaților din România

Godina / Anul **XXVIII**
Broj / Numărul **195**

Nakladnik / Editor
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj /
Uniunea Croaților din România

Za nakladnika / Pentru editor
Giureci-Slobodan Ghera

ISSN KOD / COD ISSN **1841-9925**

Glavni urednik / Redactor șef
Ivan Dobra

Urednici / Redactori
Lina TINCUL; Daniel LUCACELA;

Vanjski suradnici / Colaboratori
Maria LAȚCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOŠ

Tehnoredaktor / Tehnoredactor
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
Uniunea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: **0040-255-232255**
Fax: **0040-255-232146**
E-mail: **zhrcr@gmail.com; hg.redactia@zhr-ucr.ro**
Web: **www.zhr-ucr.ro** Hrvatska Grančica

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 19.05.2022. od 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

PROSLAVLJEN USKRS U KARAŠEVU	STR. 3
OTKUKANJE KOD STRUGE U RAVNIKU	STR. 4-5
SMERLJANJE KOD STRUGE U NERMIDU	STR. 6
"ZA USKRS POKLANJAMO I PRIMAMO RADOST"	STR. 7
DOVIĐENJA VELEČASNI SIMA,	
DOBRO DOŠLI VELEČASNI SIMA!	STR. 8
MUDROST OSMIJEHA, A NE PODSMIJEHA	STR. 9
U ZNAKU USKRSRA, CVIJEĆA I PROLJEĆA	STR. 10
LEGENDA O CARSKOJ KORUNI	STR. 11
BIBLIOTECA ȘCOLARĂ ÎN RENOVARE	STR. 12
GLEDATI SRCEM	STR. 13
DUPĂ PLOAIE!	STR. 14
HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNIK	STR. 15

HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNIK ZA 2022. GODINU

U petak 22. travnja, 2022. godine, prigodom Dana hrvatske knjige i ovogodišnje Noći knjige, održana je promocija novog sveska Hrvatskog iseljeničkog zbornika.

Ovogodišnji Hrvatski iseljenički zbornik, sa sažetima na engleskom i španjolskom jeziku, čitateljima podastire trideset i jedan samostalni autorski prilog. Ovo iseljeničko stvaralaštvo, prezentirano na 436 stranica i ilustrirano sa 120 fotografija, opisali su uglavnom znanstvenici s eminentnih hrvatskih i stranih sveučilišta te ugledni publicisti. Zbornik obrađuje raznolike teme vezane uz hrvatsko iseljeničtvo, donoseći informacije iz dvadesetak zemalja svijeta gdje žive Hrvati.

Zbornik su predstavili ravnatelj Matice Mijo Marić, dr. sc. Darko Matovac i dr. sc. Marijeta Rajković Iveta, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; dr. sc. Marina Perić Kaselj, ravnateljica Instituta za migracije i narodnosti te urednica Vesna Kukavica. Prisutnim se autorima i prijateljima Matice

obratio ravnatelj Mijo Marić, a potom i saborska zastupnica, izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora i predsjednica Odbora za Hrvate izvan RH Zdravka Bušić. Nazočne je pozdravila i izaslanica predsjednika Vlade RH i savjetnica u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan domovine Žana Ćorić.

O poglavlju Kroatistički obzori govorio je Darko Matovac, naravno s naglaskom na veliki jubilej Croaticuma. Zborničkim cjelinama Mostovi, Znaci vremena i Znanost punu pozornost dala je svojim iskazom Marjeta Rajković Iveta, a Povjesnicu, Baštinu, Duhovnost i Nove knjige elaborirala je Marina Perić Kaselj.

Hrvatski iseljenički zbornik serijska je publikacija koja izlazi od 1955. godine. Ovaj novi ljetopis je 67. svezak te vrlo čitane serijske iseljeničke publikacije. Ona analitički prati društvenu i kulturnu zbilju hrvatskog izvandomovinstva u različitim područjima ljudske djelatnosti, od umjetnosti, znanosti, gospodarstva do najobičnijih profesionalnih karijera hrvatskih radnika ili intelektualaca koji djeluju u kulturnim središtima diljem svijeta.

Korice Hrvatskog iseljeničkog zbornika 2022 krasi fotografija Pelješkog mosta, projektanta Marjan Pipenbaher, koju je snimio Aleš Filipič. Zadnja korica ukrašena je fotografijom Adriane Luić "Pozdrav s otoka". Ova fotografija prvonagrađena je na nedavnom fotografskom natječaju Europske komisije, postavši službenom razglednicom Europske Unije.

Redakcija

Obavijest

Svi koji volite pjevanje, volite muziku, nove izazove, dobru zabavu i spremni ste probati naučiti nešto novo, onda je pravi trenutak da nam se javite.

S toga **pozivamo sve zainteresirane mlade**, počevši od **7.-8. godine** (od prvog razreda nadalje), a i sve ostale bez obzira na dob, od **18. godine** pa nadalje, **da nam se javite iz svih naših seli: Ravnika, Vodnika, Klokotića, Lupaka, Nermida, Jabalča i Karaševa** i pridružite nam se u želji sastavljanja jednog pjevačkog zbora (kora) Zajedništva.

Voditelj zbora bit će čuveni orguljaš prof. Denis Moldovan, rodom iz Klokotića, a svi zainteresirani mogu dobiti informacije u sjedištu Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj iz Karaševa ili na brojeve telefona: Denis Moldovan 0738326964 i Beul Maria 0740520143.

Rado Vas očekujemo!

DUPĂ PLOAIE!

Mulți dintre pescarii pe care-i cunosc preferă pescuitul la peștii răpitori înainte sau după ploaie, aceasta fiind o perioadă în care peștii se hrănesc intensiv, iar pescarul hoinar și sportiv este foarte mulțumit de rezultatele muncii sale.

Bineînțeles, rezultatele sunt foarte bune doar în cazul în care apa râului în care pescuim nu este tulbure, iar debitul acesteia nu crește foarte repede.

Pe la mijlocul lunii aprilie (luna lui prier), am așteptat cu sufletul la gură ca vremea să se răcească puțin și într-un final să vină prima ploaie a acestei luni. Peștii sunt sleiți de putere după o iarnă îndelungată cu ape reci și tulburi și se împotrivesc să atace nălucile mele, de altfel, care mai de care mai frumoase. În schimb, ploaia ar cam fi singura soluție potrivită în privința unui rezultat satisfăcător pentru pescar.

Era într-o vineri după-amiază, numai ce am ajuns acasă de la serviciu. Nu am ajuns să iau masa cu familia, dimpotrivă, m-am suit în mașină și am demarat în trombă în lumea mea, în lumea pescarilor hoinari și sportivi, o lume știută doar de noi, pescarii.

Cum în această zi a plouat toată dimineața și până la amiază, am fost puțin sceptic în privința apei din râul unde urma să pescuiesc. Dar, spre mulțumirea mea, când am ajuns la fața locului unde urma să pescuiesc, apa râului era aproape perfectă, cu un debit puțin mai ridicat decât cel obișnuit. Cum eram cu bețele pregătite în portbagajul mașinii, am trecut imediat la treabă.

Am ales un loc cu apă lină și adâncă, până la 3-4 metri, unde am început să pescuiesc cu voblere și rotative de dimensiuni mari, iar după aproximativ două ore de pescuit am adus la mal doi păstrăvi frumoși pe care, cu toate că aveau dimensiuni mult peste limita legal admisă de lege, i-am eliberat cu cea mai mare plăcere.

După o pauză de bere am decis să schimb tactica de pescuit și am coborât câteva sute de metri în aval pe malul râului, cu cea de-a doua lansetă, una cu o linie fină și cu o putere de acțiune mult mai mică decât cea precedentă. Am schimbat și nălucile de dimensiuni mari și am pescuit numai cu oscilante de maxim 6-9 grame. Oscilante de o calitate superioară, care s-au dovedit a fi foarte criminale în pescuitul păstrăvului pe râu.

Am prins un al treilea păstrăv, un curcubeu care trecea ușor pragul de un kilogram, după care

am avut parte de o luptă crâncenă cu unul de aproximativ 4,5 kilograme pe care într-un final l-am pierdut la mal, unul foar-te frumos și bățios. Pentru care nu am nici un fel de remușcare sau părere de rău, fiindcă peștele, oricare ar fi acesta, nu poate fi considerat inamicul pescarului, ci doar adversarul acestuia în această luptă. În fond, în lupta dusă între cei doi, pescarul nu riscă decât o eventuală dezamăgire, trecătoare și ea, în cazul în care pierde peștele, în schimb, peștele riscă totul, adică viața, bunul său cel mai de preț.

Am mai insistat puțin în locul unde am pierdut peștele cel mare, însă totul a fost în zadar. Am urcat înspre locul unde am lăsat mașina și mi-am încercat norocul cu nălucile astea mici în care am început să am încredere deplină. Doar nu era să mă duc acasă cu un singur pește.

Mai aveam aproape o oră până la lăsarea întinericului, o perioadă bună a zilei în care peștii se hrănesc foarte bine. Am prins încă trei păstrăvi din care am reținut doi, după care am plecat acasă foarte mulțumit de rezultatele partidei de pescuit din această zi. Ajuns acasă m-am încălzit puțin cu o țuică fiartă, deoarece afară nu erau mai mult de 3, 4 grade Celsius, după care a urmat tradiționala cină cu pește proaspăt, mămăliguță și mujdei de usturoi!

Petru Milos

PROSLAVLJEN USKRS U KARAŠEVU

17. i 18. travnja katolički vjernici diljem svijeta proslavili su blagdan Isusova uskrsnuća.

Uskrs je najveći katolički blagdan i temelj na kojemu počiva vjera svakoga kršćanina.

Karaševski vjernici su radosno dočekali Uskrs nakon pripreve tijekom

Velikog Tjedna. Veliki tjedan počinje Cvjetnicom ili Nedjeljom Muke Gospodnje. Veliki četvrtak označava posljednji dan korizme, a na taj dan navečer započinje vazmeno trodnevlje (Veliki četvrtak, Veliki petak, Velika subota). Do toga dana valjalo je pospremati stan, okrečiti, oprati, očistiti kuću i dvorište i zabranjeno je sijati sjemenje i raditi poslove na polju. Na Veliki četvrtak, karaševski Hrvati pale vatre za duše pokojnih u ranu zoru, prije jutarnje Zdrave Marije te boje i ukrašavaju uskrsna jaja. Šareno jaje predstavlja samu simboliku Uskrsa. Jaje je simbol rođenja života, izlazak pileta iz jaja simbolizira uskrsnuće Isusa Krista te njegov izlazak iz groba.

Na Veliku subotu crkva iz Karaševa je bila prepuna vjernika koji su se okupili najprije ispred crkve, gdje je velečasni Petar Rebedžila, župnik crkve Marijina Uznesenja, blagoslovio vatru naloženu u blizini crkve, a zatim je upalio uskrsnu svijeću blagoslovljenom vatrom te podjelio i ostalim vjernicima. Na kraju uskrsne mise slijedila je procesija kroz Luku, predvođena svećenikom, koji je nosio Presveti Sakrament, dok su ministranti i vjernici s upaljenim svijećama pjevali uskrsne pjesme.

Na samom Uskrsu crkve u karaševskim selima bile su prepune vjernika koji su u miru i radosti došli obilježiti spomen na Isusovo uskrsnuće od mrtvih. Misno slavlje u Karaševu su svojim sviranjem i pjevanjem uljepšali članovi mješovitog crkvenog zbora predvođeni orguljašem Petrom Krstom. U mnoštvu vjernika iz crkve Marijina Uznesenja posebno su se isticali mnogobrojni mladići obučeni u prelijepoj karaševskoj narodnoj nošnji, koju su radosno izvadili iz ormara da bi uljepšali ovaj veliki blagdan.

Nakon Svete mise, u samom centru Karaševa, slijedilo je tradicionalno gađanje "naćukanih" jaja s kovanicama. Također, mladi obučeni u karaševsku nošnju imali su priliku slikati se ispred karaševskog čilima namješten na općinskoj zgradi te sa malim zecom u karaševskoj nošnji.

Nakon čestitanja, darivanja i gađanja jaja, karaševski vjernici su se razišli svojim domovima gdje je slavlje Uskrsa nastavljeno u krugu obitelji, rodbine i prijatelja.

Lina Tincul

OTKUKANJE KOD STRUGE U RAVNIKU

Na blagdan svetog Đurđa bilo je veliko slavlje na strugi Milje Lauša iz Ravnika, gdje se okupilo mnoštvo mještana iz naših sela kao bi se veselili staroj ovčarskoj tradiciji.

23. travnja je blagdan svetoga Đurđa, kojeg Karaševci smatraju zaštitnikom stada i pastira. Na tome danu običaj je da svaka obitelj koja ima ovce krene kod svog salaša i tamo otkuka, jer vjeruje se da ovim načinom najbolje doznaje da li će ovnovi ili ovčice prevladati u njihovom stadu u sljedećoj godini.

A tko je, zapravo, Sveti Đuređ? Bio je rimski časnik koji je umro mučeničkom smrću za vrijeme Dioklecijanovog progona 303. godine. Tada su ga, zbog nepriznavanja poganskih bogova, osudili na smrt odrubljivanjem glave. Tijekom stoljeća su o svetomu Đurđu nastale mnoge legende. One govore da je volio pomagati ljudima, a posebno da je volio životinje. Bila mu je draga sva priroda i cvijeće, i drveće. Često je jahao na svom konju diveći se čarima šuma, polja, potočića i svega što ga je okruživalo. Legenda tvrdi da je u jezeru u blizini grada Silene živio zmaj, kojemu su zapreplašeni stanovnici svakodnevno za hranu morali davati ovce, janjad, telad ili kakvu drugu životinju. Zmaj se u međuvremenu obezobrazio pa je počeo tražiti da mu žrtvuju mladiće i djevojke. Oni na koje je pala kocka bili bi bačeni zmaj. Jednom zgodom na takav način bi izvučena i kraljeva kći, ali dok je išla u smrt, sretne ju sveti Đuređ i kaže da će ju spasiti ako kralj obeća da će se on i svi stanovnici ostaviti poganskih bogova i obratiti na kršćanstvo. Kralj spremno obeća. Kad je zmaj izišao iz jezera, sveti Juraj se zaleti prema njemu na konju i kopljem mu probode vrat. Potom ga sveza svilenim konop-

cem i povede pred kraljev dvor, gdje kralj još jednom potvrdi da će se obratiti, a sveti Đuređ potom ubije zmaya.

„Po kršćanskoj tradiciji, Bog je odredio svetomu Đurđu da bude zaštitnik prirode i mare. Zato

su ga ljudi častili i to čašćenje je postao običaj koji se održao kroz vijekove. Običaj naših karaševskih Hrvata, kada se slavi njegov blagdan, jest otkukanje. Kako bi podržao nastavak ovog običaja, rukovodstvo Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj je od 2019. godine odlučilo organizirati slavlje otkukanja, u suradnji s mjesnim ovčarima i brkarima iz naših dvaju općina. Mjesne organizacije ZRH Lupak i Ravnik su ove godine, zajedno s obitelji Lauš iz Ravnika, organizirali takvo jedno slavlje u njihovoj ovčarskoj struzi. Na ovaj način, mi se nadamo da pripomognemo kontinuitetu ovog običaja, da ga naša djeca, naši unuci ne

GLEDATI SRCEM

Petar naviješta Isusa, ne zato jer je dobio naredbu, nego jer je Isus njega ispunio.

On je postao njegova radost i njegov život kojega 'mora' navijestiti. On je gonjen iz sebe da Isusovu Istinu podijeli sa drugim ljudima. To je ta inspiracija propovijedanja i priopćavanja svoje unutarnje radosti. (Drukčije se i ne može iskreno naviještati Isusa!). Unutarnji zanos rađa kuraž i sve mu postaje moguće. Takvi su uvijek otvoreni na sve inicijative. Sve usvajaju, sve pokušavaju. (Petar usvaja Isusov savjet i ne znajući da je Isus).

Takvi ljudi (a oni su tip za kršćane) prepoznaju glad drugoga. Spremni su da pomognu. I u njihovim rukama se događaju čudesa. Sve im postaje moguće. Drugi evanđelisti donose i Petrovu konstataciju da 'po svojem kriteriju' cijelu prošlu noć nije ništa ulovio. Sad na Isusovu riječ pokušava na sasvim drugačiji način, dapače njemu neshvatljiv, - i ulov biva obilan. To je ono kad se mi zatvorimo u svoj sistem i uz najbolju volju ne vidimo da postoje i druge mogućnosti.

Zato je svima nama potreban savjet i drukčije mišljenje. Potrebno je da se naš zaokruženi svijet 'zračni', da dopustimo da u njega uđu i druge i drukčije misli. Tako i nastaje obnova i progres. Kad se vjernik opredijeli za dobro djelo tada prepoznaje da je tu uskrsli Isus. Uskrsli se prepoznaje baš u prijelomnom momentu života. U tim časovima traži se vjera tipa uskrsnuća. Bez te vjere ostali bi zatvoreni u sebe, u svoju smrt. Bez izlaza! Poslije uskrsnuća Isus je prisutan, odnosno, on je prisutan na dosta anoniman način.

Prisutan je tamo gdje je dobrota i ljubav. I kad su apostoli i 'bez Isusa' počeli raditi ali živjeti kao Isus...onda su doživjeli su uskrslog - živog Isusa. Apostoli su se poslije uskrsnuća pokazali potpuno drukčiji nego li što su bili prije. Oslobođeni su iluzija i želje za moći. Otvorili su se Božjem Duhu i bili spremni na novi životni poziv. Sami su 'umrli' s Gospodinom i s Gospodinom su uskrsnuli na novi život.

Tada su razumjeli tko je Isus. Bilo je potrebno da se oni sami 'uzdignu' iznad sitnica u koje se čovjek zapliće. Novo vrijeme zahtjeva novi način rada. Sada treba baciti 'mreže' na drugu stranu i drukčije nego li što se bacalo kroz proteklo vrijeme. Kao da ne vrijede stare sheme. Sad se rađa novi čovjek i potrebno mu je pristupiti na novi način. - Očito je da smo mi opterećeni starim načinima i mislimo da se drukčije i ne može. - Staru logiku je potrebno zamijeniti novim duhom.

Duhom ljubavi i slobode. Očito je da današnja nedjelja upozorava kako prepoznati Isusa, odnosno kako se Isus 'ukazuje', kako ga se vidi. Isus traži da se njegovo djelo - dobrota - prakticira i tako se proširuje njegova stvarnost u svijet. Stoga naviještati Isusa ne znači praviti reklamu, ne znači izvanjske riječi, nego znači početi činiti kako je činio sam Isus Krist. I tada svatko prepoznaje prisutnost Isusa i Isusovo djelovanje. Isus se tada vidi! Petar je izrazit primjer.

On je taj koji otkriva svoju vezanost uz Isusa. On je razglašavao Isusa svojim životom. A jedini je život taj koji propovijeda istinu. Kroz Petra nam je izrečeno iskustvo apostola poslije Isusova uskrsnuća. - Počeli su prakticirati dijeljenje (lomljenje) kruha, bratstvo (međusobnu ljubav), zajedništvo u molitvi - i Isus je bio među njima i otkrivao im se. Otvorile su im se unutarnje oči. Oni su ga vidjeli! Kad nam se osvijetli istina u pameti tada kažemo: Ah, sad vidim! Tako su i 'viđenja' Isusa vrlo različita.

Tko je počeo prakticirati istinu ljubavi u početku je u Isusa vjerovao radi drugih, ali poslije je vjeruje radi vlastitog iskustva.

Dr. theol. Davor Lucacela

BIBLIOTECA ȘCOLARĂ ÎN RENOVARE

După ce la sfârșitul anului trecut, Liceului Bilingv Româno-Croat din Carașova i-au fost donate peste 1000 de cărți din biblioteca personală a domnului Dinko Milas din Republica Croația, conducerea Liceului a ajuns la concluzia că biblioteca actuală se află într-un spațiu mic și învechit care necesită o schimbare. Având în vedere că vechiul atelier din incinta instituției este neutilizat, s-a decis ca acesta să fie reamenajat și transformat într-un spațiu cât mai colorat și atractiv pentru elevi. În acest scop, Primăria Carașova se va ocupa de reamenajarea și modernizarea atelierului, iar lucrările se așteaptă să fie demarate în lunile următoare.

„O școală fără bibliotecă nu ar trebui să existe”, ne-a explicat directorul școlii, Miștoiu Alina. „Actuala bibliotecă este micuță și învechită, iar noi ne dorim să o transformăm, să creăm un spațiu viu, colorat și prietenos. Am fost contactați de către Asociația Citești și Crești din Timișoara care vrea să doteze biblioteca școlii cu un întreg draft de cărți atât pentru elevii din ciclul primar, cât și pentru cei din ciclul gimnazial și liceal. Pentru cei din ciclul liceal vor fi mai ales manuale de pregătire pentru examenele de bacalaureat. Asociația din Timișoara ne va dona inclusiv și mobilierul. Aici se vor desfășura și ore de română, de limba maternă croată, de limbi moderne, iar elevii vor fi înconjurați de cărți. Sperăm să renovăm atelierul cât mai repede pentru ca acesta să fie mobilat și umplut cu cărți, atât din biblioteca noastră, cât și cu cele primite din donații. De asemenea, fondul nostru de carte se va îmbogăți și prin achiziționarea de material școlar în valoare de aproximativ 1000 de euro, pe care ni-l va dăruia Fundația Autonom, cu care am

semnat deja un parteneriat. Acest fond de carte va cuprinde și enciclopedii, atlase geografice, de biologie, puzzle pentru copii, precum și cărți de beletristică”, ne-a spus prof. Miștoiu Alina.

Dorința cadrelor didactice este ca elevii să vină la noua bibliotecă cu entuziasm atât ca să citească, să învețe sau să ia parte la diferite activități, cât și să participe cu drag la cursurile pe care aceștia doresc să le țină în viitor în acest spațiu nonformal.

Potrivit doamnei directoare, Liceul Liceul Bilingv din Carașova se află în continuare pe lista liceelor eligibile în cadrul Schemei de Granturi pentru Licee finanțate prin Proiectul privind Învățământului Secundar – ROSE, iar liceul așteaptă finanțarea pentru runda a II-a și care presupune achiziționarea de mobilier școlar, de materiale didactice și calculatoare pentru sala de informatică.

Lina Tincul

CALENDARUL DE ADMINISTRARE A EVALUĂRIILOR NAȚIONALE

Evaluarea competențelor fundamentale la finalul clasei a II-a

- Scris — Limba română — 10 mai 2022
- Scris — Limba maternă — 10 mai 2022
- Citit — Limba română — 11 mai 2022
- Citit — Limba maternă — 11 mai 2022
- Matematică — 12 mai 2022
- Scris-Citit — Limba română pentru minoritățile naționale — 13 mai 2022

Evaluarea competențelor fundamentale dobândite în ciclul primar la finalul clasei a IV-a

- Limba română — 17 mai 2022
- Matematică — 18 mai 2022
- Limba maternă — 19 mai 2022

Evaluarea elevilor la finalul clasei a VI-a: proba la Limbă și comunicare este programată pe 25 mai, iar la Matematică și Științe ale naturii pe 26 mai 2022.

zaborave” – objasnio je prof. Đuređ Jankov, generalni tajnik ZHR-a.

Struga Milje Lauša nalazi se pokraj potočića, u šumskom idiličnom ambijentu, na hotaru Ravnika i Goruje. Tamo, za blagdan svetoga Đurđa, dolaze brkari kako bi otkukali ovce.

„Blagdan svetog Đurđa je ovčarski svetak. Tradicija je da se skupe dva ovčara koji su tu u blizini i da otkukaju. Koj od nji dva potegli po veliko parče od kolača, tej, se veli će la da ima po više ovce i sreću tu godinu. Mi, za svetog Đurđa, poranini se dignemo da pornemo ovce. Dođemo s ovčami, i se pomlzu ovce i se pociri siranje. U to vreme žene zgotvaju, čine kolač. Posi se otkuka. Uzmemo ovcu koja se ujagnji prva u godini, zajedno s jagnjicom (če treba da bude jagnjica), i ta se ovca otkuka kako da bude plodna godina, da se napreduje u svemu što činimo. Ondak, otkad se otkuka, se ruča. Posi pak se pusti mara i idemo da ju čuvamo. Napred smo se skupili po više ovčari, koji smo bili tudi, ali sad ne više nitko.

Mi držimo tradiciju, nelamo da se manemo, samo da nim da Bog zdravlje da možemo ovo da teramo napred.” – kaže s uvjerenjem gazda stuge, Milja Lauš. I tako je gazdina obitelj pomuzla svoje ovce, nakon čega je otkukala. Otkukaju, po običaju, djeca, najmlađi članovi obitelji, ali obavezno moraju sudjelovati i dječaci i djevojčice. Kada se kolač raskomada, ako veći dio pripadne djevojčicama, onda će sljedeće godine biti više ovaca ženskog spola. Ukoliko veći komad zgrabe dječaci, kaže se da će u stadu prevladati ovnove.

Tradicije i običaje igraju važnu ulogu očuvanja našeg identiteta jer sadržavaju značajan dio naše autentičnosti. Danas, više nego ikada, naše tradicije, običaji i naš višestoljetni način života podvrgnuti su opasnosti nestanka. U suvremenom društvu modernizacijski procesi ujedno pridonose slabljenju tradicionalnih veza i načina prenošenja vrijednosti i obrazaca ponašanja s generacije na generaciju. Zbog toga velika se pažnja mora posvetiti osvježavanju mladih naraštaja u bitnost održavanja naših tradicionalnih vrijednosti.

„Nalazimo se u općini Lupak, zapravo u hotaru Ravnik, gdje smo se skupili iz svih naših mjesta da zajedno, skupa proslavimo Jurjevo, kojeg mi, karaševski Hrvati nazivamo sveti Đuređ, inače zaštitnik pastira i njihovih stada. Tradicija se ovdje nastavlja. Organiziranjem ovakvih akcija, održavaju se naši stari zaboravljeni običaji i daje se novi poticaj mlađim generacijama da upoznaju, očuvaju i konzerviraju karaševske običaje. Radujem se što su na akciji otkukanja sudjelovala i djeca, ovo je bila dobra prilika da se ponovo sastanemo, družimo, razgovaramo i vidimo. Čestitam svima koji nose ime ovoga sveca. Sretan imendan!” – poručio je između ostalom predsjednik ZHR-a, Giureci-Slobodan Ghera.

Daniel Lucacela

SMERLJANJE KOD STRUGE U NERMIĐU

1. svibnja, tjedan dana poslije otkukanjka u Ravniku, tradicionalno karaševsko veselje nastavilo se kod struge Petra Hacegana na međi nermićkog i domanskog hotara.

Po običaju, za tjedan ili dva nakon otkukanja slijedi smerljanje. Ako se običaj otkukanja veže za blagdan sv. Đurđa, 23. travnja, to jest sveca kojega Karaševci smatraju zaštitnikom stada i pastira, neki vežu običaj smerljanja uz blagdan sv. Đurđa, po starom kalendaru, to jest 6. svibnja. Tada, ili nešto ranije, sve ovce dođu kod ovčara koji okuplja, osim svojih ovaca, i ovce takozvanih brkara. Središnji je događaj ovog običaja mjerenje količine mlijeka kod ovaca, na osnovi kojega će pojedini gospodar dobivati svoj dio mlijeka (sira) kroz godinu.

Uz potporu Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, smerljanje ovaca organizirano je, ove godine, u općini Karaševo, kod struge Petra Hacegana na međi nermićkog i domanskog hotara.

„Nena moj je pazil ovce 30 godine, a mi, sad, imamo većem 10 godine od kad se bavimo tu s ovacima – kaže nam stariji gazda struge, Mikola Hacegan. Znači, od priko 40 godine naša familija pazi ovce. Imamo priko 450 ovce i sve što imamo imamo od naši ovac. Od ovog živimo. Ovde, na strugi sidimo, noćujemo i živimo. Od mala sam izrasao s marom, to je bila tradicija u našoj familiji. Sad, za ove dan smo teli da držimo smerljanje, da održimo tu tradiciju, da ostane za mlogo godine napret. Brkari što su došli imaju po pet-šest ovce, a ostale su naše. Mi smerimo i tim luđam ali smerimo i naše ovce da vidimo koliko la da bude mleko. Zajedništvo Hrvata je telo ovu godinu da vidi ovu kako se ovo

čini, da dovede decu da vide tradiciju, kako je bilo nekiput i kako treba da se čini od sad napret da se ne zagubi ovej red. Če tako su činili naši dede i prade i tako treba i mi da teramo dalje!”

Na objema akcijama (otkukanje i smerljanje) sudjelovalo je više od stotinu ljudi, svi sami pripadnici sedam karaševskih sela. Među njima stočari, koji su doveli ovce na smerljanje, kuhari, koji su pekli janjad na ražnju i „zgotvali” karaševska jela za goste, pekari, koji su ispekli ukusne tradicionalne kolače i kruh. I, naravno, kako doliči takvim gozbama, bili su pozvani i muzikanti. Odplešao se karaševski danac, a većina je pozvanika obukla bar jedan element narodne karaševske nošnje. A bilo je i deice i odraslih koji su je obukli od glave do pete, kako bi što bliže dočarali duh karaševskih drevnih običaja.

Daniel Lucacela

Što je zajedničko svim ovogodišnjim blagdanima mjeseca travnja? Svojevrsni povratak normalnom, običnom životu. Nadamo se da će ovo „novo” normalno vrijeme ostati tako, puno mira i zdravlja. Sudeći po velikom broju vjernika na svim misama koji su molili za mir, nadamo se da će tako i biti. A pred nama je još jedan mjesec cvijeća i molitve, svibanj. Ispratimo travanj sa zahvalnošću za sve blagdane i dočekajmo radosno svibanj, mjesec Majke Božje!

Maria Lațchici

LEGENDA O CARSKOJ KORUNI

Rijetko se koji mjesec u godini može podičiti s toliko cvijeća kao travanj mjesec.

A i ime mjeseca, travanj, podsjeća na travu, na zelenilo, na proljeće. A travanj je i mjesec kada se, uglavnom, slavi Uskrs, najveći blagdan kršćanstva. Raznoliko cvijeće cvate ovaj mjesec, svaki je lijep i jedinstven na svoj način.

Među cvijećem mjeseca travnja posebno se ističe cvijet koji krase i vrtove, gradine, naših mjesta, a to je carska koruna. Zanimljiva je legenda o carskoj koruni poznatoj u mnogim legendama diljem Europe kao „kraljevska kruna”.

Prema legendi, u vrijeme kad je Isus Krist priveden u Getsemanijski vrt nakon što ga je Juda izdao za trideset srebrnjaka, ovaj je cvijet tamo rastao, a imao je plave, kako mi kažemo sinje cvjetove u obliku zvonca, okrenutim prema nebu.

Nakon što je Isus otišao moliti bez učenika, sve cvijeće koje ga je okružilo poginulo je glavu do zemlje. Samo je carska koruna ostala ravna, pogledom prema nebu. Kada je Isus uhićen, pogledao je ovaj cvijet tako tužnim pogledom da se cvijet počeo osjećati krivim. Stoga je isti tren promijenio boju, od sinje u ljubičastu i cvjetove okrenuo prema dolje, prema zemlji i od tada ih više ne podiže.

Nekeko u isto vrijeme cvatu i tulipani. Ovaj crveni čarobni cvijet rođen je negdje na Bliskom Istoku. Prema legendi o nastanku ovog cvijeta, riječ je o tužnoj i vječnoj ljubavi između mladog Širina i lijepe djevojke Ferhade. Jednog dana Širin je otišao, Ferhada ga je čekala, ali dani su prolazili, a on se nije vratio, tako da je jedne večeri Ferhada otišla u pustinju u nadi da će ga pronaći, ali jedino što je pronašla bili su umor i bol koji su učinili da padne na oštro kamenje. Uništena od bola i rana, Ferhada je počela da plače, a suze su bile pomiješane s krvlju njenih rana i okupale zemlju iz koje su rođeni prvi tulipani. Od tada svakog proljeća ovi cvjetovi se vraćaju u zemljama Perzije u sjećanje na ovu ljubav.

U Perziji (današnji Iran) tulipani spontano rastu i njihova ljepota tema je mnogih priča i legendi, od ljubavne priče tisuću i jedne noći do tradicije harema.

Iako je dugo vremena tulipan ostao tajna bliskoistočnih zemalja na kojima je spontano rastao, stigao je u Tursku, a odatle je 1554. godine stigao u Europu, zahvaljujući austrijskom veleposlaniku koji ga je donio u Beč, a kasnije je iz Austrije stigao u Pariz, a odatle u Nizozemsku, poznatoj danas i kao zemlja tulipana. Iako danas znamo za veliki broj boja tulipana, ipak crvena ostaje najljepša boja tulipana, o čemu svjedoči i donja slika na kojoj su tulipani moje majke Marije, koja svake godine brine o našim tulipanima, njih nekoliko stotine te tako čini naše proljeće ljepšim i rascvjetanijim. Većina naših mještana ima tulipane, a ako ih nemate onda je vrijeme da ih posadite i obogatite vaše vrtove ovim divnim cvijetom.

Maria Lațchici

U ZNAKU USKRSA, CVIJEĆA I PROLJEĆA – TRAVANJ 2022.

Ove je godine mjesec travanj obilovao blagdanima.

Središnji je i najveći svakako Uskrs, najveći blagdan kršćanstva. Nakon dvije duge godine pandemije, virus koji je harao svijetom pokazuje znakove slabljenja i polakog nestajanja. Popustile su i restrikcije tako da se svijet polako budi na normalan život. U našem kraju proljeće je u punom sjaju. Stoga smo za ovaj broj

ove su se godine vratili u rodna sela u velikom broju, napunivši crkve kao nekada, da zajedno sa svojim domaćima proslave ovaj veliki blagdan. Lupačanje su mogli uživati u divnom misnom pjevanju, čak i na latinskom, bogoslova Branka Dume.

Nakon proslave Uskrsa, stigao je 23. travnja, Đurđevdan, jedan od omiljenih blagdana u našem kraju. Proslava ovoga velikog sveca zaštitnika, između ostalog, ovčara, ovaca, stada, pokazuje da su upravo velika stada ovaca krasila naše brjegovе i izlaze. I danas oni koji se bave ovčarstvom poštuju tradiciju smerljanja i otkukanja. Večer prije blagdana svetog Đurđa kuće i salaši kite se zelenim graničicama vrbe, znak preporoda prirode i života, proljeća, obnove. I peče se, kako moja mama kaže, najsladši kolač iz cijele godinu, kolač svetog Đurđa. Dobro je želje svim Đurđevima uputio lupački župnik, vlč. Đuređ Patašan, i sam imenjак ovog velikog sveca.

I zadnje nedjelje ovoga proljetnoga, rascvjetanoga travnja, kao kruna svega, proslavljen je blagdan Božanskoga Milosrđa. U lupačkoj su kapeli bili nazočni kancelar Nikola Lauš, vlč. Milja Sima, klokotički župnik, vlč. Milan Sima, novoimenovani klokotički župnik, vlč. Đuređ Patašan, lupački župnik, fra Sorin Vranceanu i veliki prijatelj naših sela, vlč. Branko Kornfeind, iz Austrije. Toplo i sunčano vrijeme, okupilo je mnoštvo vjernika na lupačkom groblju, ispred kapele Božanskoga Milosrđa, na molitvu krunice Božanskoga Milosrđa i na sv. misu.

I dan nakon nedjelje Božanskoga Milosrđa, proslavljen je, blagoslovom žita i čitanjem četiriju evanđelja, blagdan sv. Marka evanđelista.

pripremili podosta slika i uz njih prikladne komentare kako bi ostavili budućim generacijama svojevrsni povratak običnom, normalnom životu nakon godina pandemije.

Mjesec travanj je započeo trijumfalno, blagdanom Cvijetnice, kao i Isusov trijumfalan ulazak u Jeruzalem. S grančicama u ruci u našim su se mjestima slavile svete mise i procesije, a naše su žene opet na glavu stavile lijepe svilene bijele maramе za Cvjetnicu.

Druge je nedjelje ovoga mjeseca proslavljen Uskrs, a naše su crkve bile ispunjene mirom, ljepotom, blagoslovom i radošću Isusova uskrsnuća. Naši sumještani koji žive i rade u drugim zemljama

"ZA USKRS POKLANJAMO I PRIMAMO RADOST"

U nedjelju 17. travnja slavili smo najveći kršćanski blagdan Uskrs povodom kojeg je održan, na otvorenoj sceni Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, prigodni program

Stari običaj gađanja uskrasnih jaja okupio je veliki broj sudionika i znatiželjnika, koji su odmjerili svoje snage u gađanju jaja kovanicama. Smijeha, zabave i radosti nije nedostajalo te večeri, jer uz

pod nazivom "Za Uskrs poklanjamo i primamo radost". Šarene pisanice, zečići, pilići, prigodni ukrasi i cvijeće uljepšali su mjesto ispred otvorene scene Zajedništva.

Odmah na početku, prisutnima se obratio potpredsjednik Zajedništva Hrvata Ivan Frana i poželio dobrodošlicu te zahvalio svima koji su izdvojili svoje vrijeme da prisustvuju na ovom prelijepom događaju.

Prigodni program je otvorio mladi glazbeni ansambl ZHR-a glazbenom suitom karaševskih tradicionalnih melodija, a zatim folklorni ansambl Karaševska Zora izveo je pred brojnom publikom naše stare popijevke i plesove. Program je nastavljen nastupom veoma nadarene djevojčice Adeline Ifke koja je svojim divnim glasom izazvala veliko oduševljenje svih prisutnih.

prigodni zabavni program, najmlađe mještane je dočekao i zabavljivao veliki bijeli uskršnji zec koji je dijelio čokoladna jaja. Uz mališane razveselili su se i njihovi roditelji i svi koji su imali priliku biti na ovom prelijepom događaju.

Lina Tincul

DOVIĐENJA VELEČASNI SIMA, DOBRO DOŠLI VELEČASNI SIMA!

U nedjelju 1. svibnja, u slavnom ugođaju, u klockotičkoj se crkvi velečasni Milja Sima oprostio od svojih vjernika, prepuštajući svoje svećeničke dužnosti mlađemu župniku Milanu Simi.

Klockotička župa jedna je od triju karaševskih župa u Karaš-severinskoj županiji, obuhvaća Klockotič, Vodnik i Duknjaču te ima oko 1500 vjernika. O imponantnoj klockotičkoj crkvi, koja je bila izgrađena 1846. godine, marljivo se brinuo velečasni Petar Dobra sve do 2020. Od tada na njegovo mjesto dolazi velečasni Milja Sima, koji je do tada bio župnik u gradu Oršovi.

darovima, neka ga i dalje prati Svojim svetim blagoslovom i neka mu podaruje još puno sretnih i blagoslovljenih godina!" – poželio je budućem umirovljeniku, župniku Milji Simi, ravnatelj Temišvarske biskupske kancelarije, vlč. Nikola Lauš.

„Isto tako – natavio je vlč. Lauš – novome župniku, u ime biskupa Jozsefa Pala te umirovljenog biskupa Martina Roosa, koji ga je 2013. zaredio za svećenika, želim neka ga nebeski blagoslov prati u

Sveta Misa u Klockotiču

„Niste dugo godina imali prilike da se jedan župnik oprostio od vas. Oba prijašnjih župnika otišli su iznenada u bolnicu i odatle kod Boga. Mene, hvala Bogu, nije me Bog još uvijek pozvao k Sebi, iako to slijedi... Zato, sada vam mogu reći: hvala za sve! Zahvaljujem Bogu i vama za ove dane što smo skupa bili i molili zajedno. Znam da nije oduvijek bilo savršeno, ponekad je sunce sijalo, a drugi je puta, možda bila i kiša... Ako sam pogriješio prema nekome, molim oprostite me! Jedino što vas molim je da se ponekad pomolite za mene kada dođete na svetu misu, jer mi to najviše treba i to bi me iz srca obradovalo. Ja vim želim da Bog bude s vama! On je svama, ali probajte da i vi budete s Njim. Budite, također uz vašeg novog župnika i molite Boga za njega i sigurno će Bog s Njegovom svjetlošću koju je donio kroz Uskrsnuće će nama rasvijetliti pamet i srce, da vidimo pravi put našega života! – poručio je klockotičkim vjernicima župnik Milja Sima.

„Htio bih zahvaliti, u ime biskupa Jozsefa, župniku Milji Simi, koji je vas služio skoro godinu i pol, i molimo nebeskoga Oca neka ga obogati Svojim

ovoj novoj službi, neka ga Božja mudrost vodi da bi vas, dragi vjernici, približio nebeskome Ocu! Ne trebate učiti novoga župnika, već s njim surađivati, da bi zajedno rasli i postali čvrsti u vjeri.“

Na kraju mise, novi je župnik Klockotičke župe, vlč. Milan Sima iskazao zahvalnost svojoj obitelji za životnu podršku te zahvalio svim prisutnim svećenicima koji su koncelebrirali misno slavlje: dosadašnjem župniku Milji Simi, kancelaru Nikoli Laušu, lupačkom župniku Đurđu Patašanu, karaševskom župniku Petru Rebedžili i župniku Augustinu Bärbutu iz Oravice. Zahvalio je, također, svim prisutnim vjernicima, klockotičkom kantoru i Klockotičkim tamburašima što su svojim pjesmama uljepšali misu te obradovao se klockotičkoj djeci koji su ovom prilikom obukli narodnu nošnju, naglašujući da je to dio naših vrijednosti, s kojima se možemo hvaliti te ih moramo podržavati da se ne bi izgubile.

Poželimo dug život i najbolje zdravlje bivšemu župniku Milji, a novom župniku Milanu puno Božje razboritosti i ljubavi da nas kao vjernike uspješno vodi k vremenitoj i vječnoj sreći.

Daniel Lucacela

MUDROST OSMIJEHA, A NE PODSMIJEHA

Više od 1200 radova pristiglo je na Međunarodni likovno-literarni natječaj "Iserlohn – Essen – Zaprešić – Podgorač – Novi Sad – Sovići 2022" koji se ove godine održao pod temom "Mudrost osmijeha, a ne podsmijeha".

Riječ je o natječaju namijenjenom djeci Hrvata u iseljeništvu i djeci iz Hrvatske, čiji su inicijatori i organizatori umjetnici Ankica i Ante Karačić.

U ovogodišnjem likovnom dijelu natječaja sudjelovalo je 1000 učenika iz 10 zemalja. Proglašenje najboljih radova i otvorenje izložbe održano je u Gradskoj galeriji u Iserlohn u Njemačkoj 13. ožujka. Zbog ogromnog broja sudionika organizatori su uz prvu, drugu i treću nagradu, odlučili dodijeliti "četvrto mjesto" svima čiji su radovi odabrani za izložbu. Natječaj je održan pod pokroviteljstvom Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatske matice iseljenika, a u suradnji Matice hrvatske za Ruhrsko područje, internetskog portala Hrvatski Glas Berlin, OŠ Ljudevit Gaj Zaprešić, OŠ Hinka Juhna Podgorač kod Đakova, OŠ Stipan Vrljić, Sovići Bosna i Hercegovina, te Hrvatskog kulturnog centra Novi Sad.

Već nekoliko godina zaredom Osnovne škole iz Karaševa i Lupaka sudjeluje na ovom natječaju na kojem svake godine naši učenici osvoje neku od nagrada. Ove godine mali umjetnici iz Karaševa i Lupaka poslali su i izradili sedamdeset maštovitih i zanimljivih likovnih radova na zadanu temu.

Pod umjetničkim vodstvom učiteljice Rădulescu Gabriele Florine i profesorice Andreea Fechite, učenice Mihaela Valentina Anka, 6 razred iz Karaševa i Gabriela Stănescu, 8 razred iz Lupaka, osvojile su 3. nagradu u kategoriji od petog do osmog razreda.

Maria Jovanak iz Lupaka je učenica četvrtog razreda Osnovne škole iz Lupaka i osvojila je drugu nagradu na ovogodišnjem Međunarodnom likovno-literarnom natječaju u kategoriji likovnih radova za učenike od prvog do četvrtog razreda. Marija je drugo mjesto osvojila pod mentorstvom njezine učiteljice Marije Vlasici. U kategoriji od 1. do 4. razreda, 3. mjesto zauzela je učenica Dvojezične Gimnazije iz Karaševa, Tincul Tania. Mentorica nagrađene učenice je učiteljica Filka Ana.

Petru-Ilie Nebunu, Lațchici Gabriela, Antonica Patrisia Alesia, učenici Osnovne škole Lupak i Tincul Adrian Marian, učenik Dvojezične Gimnazije iz Karaševa, su u grupi djece koji su nagrađeni četvrtom nagradom.

Ovom prilikom čestitamo našim učenicama i njihovim nastavnicima na postignutim rezultatima i osvojenim nagradama!

Lina Tincul

